

ב"ה

פרשת ויצא

הלוך הלכת כי נכסוף נכספת
ויצא לא, ל.

'נכסוף נכספת לבית אביך'

בפרשת השבוע - נתעכב על הפסוק [1] "וְעָתָה הֲלֹךְ הִלְכְתָּ, פִּי נִכְסֹף נִכְסַפְתָּ לְבֵית אָבִיךָ; לְמָה גִּבַּרְתָּ, אֶת-אֲלֹהֶיךָ": מהו הביאור בכפל הלשון " הֲלֹךְ הִלְכְתָּ " ו" נִכְסֹף נִכְסַפְתָּ"?

ובהקדמה: כפל הלשון, מורה, בדרך כלל, על דבר החוזר ונשנה פעם ועוד פעם. ולדוגמא: בפ' בראשית [2] נאמר "מכל עץ הגן אכל תאכל", כלומר, לא רק אכילה אחת, כי אם אכילה אחר אכילה כו'. וכמו כן ילמד הבן חמש למקרא בפרשיות שלאחרי זה - "פֶּתַח תִּפְתַּח", "נתן תתך" [3] "אפילו כמה פעמים", "אפילו מאה פעמים" [4].. ועל דרך זה בשאר המקומות שבהם מצינו כפל לשון - מפני שהדבר חוזר ונשנה, או שישנה הדגשה יתירה בדבר, וכיוצא בזה.

ועל פי זה: מדוע אמר לבן ליעקב "הלוך הלכת", הליכה ועוד הליכה - בה בשעה שזוהי הפעם הראשונה שיעקב עוזב את בית לבן והולך לדרכו?!

בנוגע לכפל הלשון "נכסוף נכספת" - אפשר לומר, לכאורה, שגם לבן הבין שהכֹּסֵף של יעקב לבית אביו אינו דבר שנתעורר עתה בפעם הראשונה שהרי בודאי נתעורר כֹּסֵף זה כמה וכמה פעמים, "נכסוף נכספת".

אמנם, כד דייקת שפיר - מתעוררת השאלה לאיך גיסא: ההדגשה ד"נכסוף נכספת לבית אביך", לא רק סתם כֹּסֵף, אלא "נכסוף נכספת" (כמה פעמים) - מהוה לימוד זכות על הנהגתו של יעקב, שלא היה יכול להתגבר על רגש הכֹּסֵף והגעגועים, והוכרח ללכת לבית אביו ("הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך").

ואם כן נשאלת השאלה: כאשר לבן מסביר ליעקב את טענתו על שהלך ממנו - מדוע מוסיף "כי נכסוף נכספת לבית אביך", הרי בהוספה זו מצדיק בעצמו את הנהגתו של יעקב, שהוכרח לילך מפני גודל הכסף והגעגועים?! ובכל אופן, כפל הלשון "הלוך הלכת" - אינו מובן מתחילתו, שהרי אין כאן אלא הליכה אחת?

...הביאור בזה: הבן חמש למקרא למד בפסוקים שלפני זה, שלאחרי לידת יוסף - "ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה אל מקומי ולארצי תנה את נשי ואת ילדי .. ואלכה" [5], היינו, שיעקב מצדו היה כבר במצב של הליכה, אלא שבגלל בקשתו של לבן שישאר אצלו, התעכב יעקב בבית לבן עוד שש שנים, עד ש"ויקם יעקב וישא את בניו ואת נשיו .. לבוא אל יצחק אביו" [6].

ומכיון שכן, מובן, שמצדו של יעקב אין זו הליכה הראשונה, שהרי עוד מקודם לכן היה מוכן כבר ללכת, ומצדו היה הולך בפועל כו'. וזהו כפל הלשון "הלוך הלכת" - מכיון שאין זו הליכה הראשונה. ועל אחת כמה וכמה בנוגע לכפל הלשון "נכסוף נכספת" - שאין זה כוסף הראשון, שהרי בודאי נכסף לכך לפני זה (ובודאי לא רק פעם אחת, אלא כמה וכמה פעמים), עד כדי כך, שמצדו היה כבר במצב של הליכה.

אמנם, על פי זה נשאלת השאלה, כאמור, לאיך גיסא: "לבן" היה גוי פיקח... ואם כן, כיצד יתכן שבטענתו נגד יעקב מצדיק בעצמו את הנהגתו של יעקב, "הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך"?!
והביאור בזה - שדברים אלו הם חלק מטענתו של לבן: הרי אין זו הפעם הראשונה - אומר לבן ליעקב -

שהתעורר אצלך רגש של כוסף וגעגועים לבית אביך, עד למצב שתהיה מוכן ללכת בפועל ממש, ואף על פי כן - ממשיך לבן - לא עלה על דעתך לברוח... אלא התנהגת כדרך כל הארץ: באת אלי, והסבנו יחד על שולחן-עגול... והסברתי לך שכדאי לך להמשיך ולהשאר אצלי, "נקבה שכרך עלי ואתנה" [7], ואכן, נתרצית לכך, ולא הפסדת מאומה... שהרי על ידי זה זכית בעושר רב, "וכל אשר אתה רואה לי הוא" [8], כלומר, הכל הוא בזכותי - אומר לבן.

ואם כן - שואל לבן את יעקב - מהו פשר השינוי בהנהגתך, לקום לפתע ולברוח מבלי לספר דבר, "נחבאת לברוח וגו'" [9], "ותנהג" [10] את בנותי כשבויות חרב"?!...!

ועל פי זה מובן שדבריו של לבן "ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך" הם (לא רק בתור הקדמה לטענה הנוספת: "למה גנבת את אלהי", כלומר, שאפילו אם הוכרחת ללכת, אין לך כל הצדקה על כך ש"גנבת את אלהי", כי אם) גם חיזוק לטענתו על עצם הליכתו של יעקב - מה ראה לשנות מפעם הקודמת, לקום ולברוח!

...בנוגע לעבודת האדם... ישנה גם ההוראה מתוכן הפסוק "כי נכסוף נכספת לבית אביך": כאשר יהודי נמצא בגלות, הנה גם כאשר עובד את עבודתו כו' לעשות לו יתברך דירה בתחתונים - אינו יכול להיות מרוצה, חס ושלום, שהרי נמצא בגלות!...

"יהודי" ו"גלות" הם תרתי דסתרי! ובמילא, כאשר יהודי נמצא בגלות - הרי הוא במעמד ומצב ד"נכסוף נכספת לבית אביך"...

ובהדגשה - "נכסוף נכספת", לא רק כוסף אחד, כי אם כוסף אחר כוסף, כלומר, גם לאחרי שנכספה וכלתה נפשו מגודל התשוקה והגעגועים לגאולה, הרי כשרואה שמישיח צדקנו עדיין לא בא, צריך להיות כוסף גדול יותר - "נכסוף נכספת לבית אביך"!!

קטע משיחת ש"פ ויצא, יו"ד כסלו, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ו ח"א ע' 655.

- [\[1\]](#) בראשית לא, ל.
- [\[2\]](#) ב, טז.
- [\[3\]](#) דברים טו, ח.
- [\[4\]](#) פרש"י עה"פ.
- [\[5\]](#) בראשית ל, כה-כו.
- [\[6\]](#) לא, יז-יח.
- [\[7\]](#) ל, כח.
- [\[8\]](#) לא, מג.
- [\[9\]](#) שם כז.
- [\[10\]](#) שם כו.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמייה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה